

ГОДИШНИК
на АСОЦИАЦИЯ „ОНГЪЛ”, том 1, год. I, 2000

СВЕТЦИ И ФОЛКЛОР

София, 2000

**Годишникът се издава
с финансовата подкрепа на „Екип 123” ЕООД –
Независим строителен надзор**

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

**д-р Росен Росенов Малчев
д-р Константин Звездомиров Рангочев
д-р Николай Иванов Ненов**

На корицата: Почитане на оброчното дърво на параклиса „Свети Пантелей” в м. „Боже име”, западно от с. Югово, Средните Родопи. **Сн. Асоциация „Онгъл”, 1999 г.**

Първо издание

© Асоциация за антропология, етнология и
фолклористика „Онгъл”, 2000
ел. поща: ongal_@yahoo.com
www.ongal.net

© Импресарско-издателска къща „Род”
ел. поща: rod_sofia@yahoo.com
www.rod-sofia.hit.bg

Печатница „Вулкан⁴”

ANNUAL
of 'ONGAL' ASSOCIATION, Vol. 1, Year I, 2000

SAINTS AND FOLKLORE

Sofia, 2000

**The Annual is published
with the financial support of ‘EKIP 123’,
an independent building control company**

EDITORIAL BOARD

**Rossen Rossenov Malchev, Ph.D.
Konstantin Zvezdomirov Rangochev, Ph.D.
Nikolay Ivanov Nenov, Ph.D.**

On the cover: Worshipping of the consecrated tree of St. Pantaley-mon’s chapel in the place ‘Bozhe ime’ [God’s Name] to the west of the village Yugovo, Central Rhodopa Mountains. **Photo: ‘Ongal’ Association, 1999.**

First edition

© ‘Ongal’ Association of Anthropology, Ethnology and
Folklore Studies, 2000

e-mail: ongal_@yahoo.com

www.ongal.net

© ‘Rod’ Impressario & Publishing House

e-mail: rod_sofia@yahoo.com

www.rod-sofia.hit.bg

СЪДЪРЖАНИЕ

Вместо предговор ... 9

ШЕСТИ ЕСЕННИ ЧЕТЕНИЯ НА АСОЦИАЦИЯ „ОНГЪЛ” НА ТЕМА: „СВЕТЦИ И ФОЛКЛОР”. СОФИЯ, 1998 г.

- Константин Рангочев** – Светци, епос, история. За някои конституентни аспекти на фолклорната менталност ... 17
- Яна Иванова** – Светец – понятие и метафора във фолклорната менталност ... 27
- Маргарита Борисова** – Фолклорни проекции в християнската парадигма ... 30
- Снежана Йовева** – Етномаркери в комуникативните пространства на българите градинари в Словакия с идея за святост ... 33
- Елена Коцева** – За две собствени имена ... 37
- Веселин Хаджиангелов** – Новооткрит калъп за лампа – свидетелство за култова употреба на лампи през ранното християнство ... 44
- Албена Йорданова** – Съвременни проявления на култа към Св. Киприян в Софийско и Асеновградско ... 49
- Григор Хар. Григоров** – Мотивът за Кръстното дърво в старобългарските апокрифи и фолклора ... 53
- Росен Р. Малчев** – Етимологичен анализ на термина „местен култ към християнски светец” ... 59
- Диляна Станева** – Легендите за пренасяне на святост и възстановяването на храмове в българските земи. Към въпроса за етапите на евангелизация ... 64
- Николай Ненов** – „Паметници” на Св. Трифон Зарезан в Русенско ... 68
- Розалина Гогова, Магда Милчева** – За едно свято място ... 71
- Тодор Моллов** – Миторитуалният произход на една легенда за Св. Наум Охридски ... 75
- Светла Дживтерева** – Семантика и функция на гатанките ... 79
- Елена П. Георгиева** – Светците в народните приказки от Ловешко ... 84
- Елисавета Балабанова** – Мотивът „Ибрахимова жертва” у българите мохамедани в областта Горен Рупчос, Средните Родопи ... 89
- Цветелина Димитрова** – Епически и сакрални елементи в образа на Енихан баба ... 93
- Веселка Тончева** - Представи за "отвъдното" на българите мохамедани от Тетевенско ... 96
- Росица Бинева** – Титлата „Яху-баба”. Статут и място в еснафската йерархия ... 103

ПЪРВИ ПРОЛЕТНИ ЧЕТЕНИЯ НА АСОЦИАЦИЯ „ОНГЪЛ”. РУСЕ, 1998 г.

- Григор Хар. Григоров** – Механизмите на усвояване на пространството (наблюдения върху селата от бившата Асеновградска околия) ... 107
- Росен Р. Малчев** – Социокултурни процеси в пространството на Рилския манастир през Средновековието и Възраждането ... 126
- Константин Рангочев** – История и историци. Текст и хипертекст I ... 130
- Албена Йорданова** – Митологични пластове в един фолклорен запис на Ц. Гинчев за първите видове хора (Част I „Исполини”) ... 134

- Веселка Тончева** – Фолклорната обредна система на българите мохамедани от Тетевенско – ислям и християнство ... 137
- Георги Куманов** – Родството на някои елементи в пролетните празници от Чепинския край II ... 141
- Марин Илиев** – Проучване на тракийско скално светилище в околностите на с. Сеноклас, общ. Маджарово ... 146
- Методи Бинев** – Новооткрита станция на пътя „Ескус – Филипопол“ ... 150
- Николай Ненов** – Начини на времеизмерване по време на срочна военна служба (фолклорни паралели) ... 154

TABLE OF CONTENTS

Instead of Preface ... 12

SIXTH AUTUMN PROCEEDINGS OF ‘ONGAL’ ASSOCIATION “SAINTS AND FOLKLORE”. SOFIA, 1998

- Konstantin Rangochev.** Saints, Epos, and History: On Some Constituents of Folklore Mentality ... 17
- Yana Ivanova.** Saint: A Notion and Metaphor in Folklore mentality ... 27
- Margarita Borissova.** Folklore Projections in the Christian Paradigm ... 30
- Snezhana Yoveva.** Sacral Ethno-markers in Communication Places of Bulgarian Gardeners in Slovak Republic ... 33
- Elena Kotseva.** About Two Proper Names ... 37
- Vesselin Xadzhangelov.** A Newly Discovered Lamp Mold: An Evidence for the Cult Use of Lamps in Early Christianity ... 44
- Albena Yordanova.** The Present-day Cult of St. Cyprian in Sofia and Assenovgrad Regions ... 49
- Grigor Grigorov.** The Motif of “Cross Tree” in Old Bulgarian Apocrypha and Folklore ... 53
- Rossen Malchev.** An Etymological Analysis of the Term “Local Cult to Christian Saint” ... 59
- Dilyana Staneva.** Legends on the Transfer of Holiness and Renovation of Temples in the Bulgarian Lands: On the Question of the Stages of Euangelization ... 64
- Nikolay Nenov.** "Monuments" of St. Tryphon Zarezan in Rouse Region ... 68
- Rozalina Gogova and Magda Milcheva.** More About a Holy Place ... 71
- Todor Mollov.** The Mythological and Ritual Origin of a Legend about St. Naum of Oxrid ... 75
- Svetla Dzhivtereva.** Semantics and Function of Riddles ... 79
- Elena Georgieva.** Saints in Folklore Tales from Lovech Region ... 84
- Elissaveta Balabanova.** The Motif of Ibrahim’s Sacrifice in the popular believes of the Bulgarian “Pomaks” in the Region Goren Roupchos, Central Rhodopa Mountains ... 89
- Tsvetelina Dimitrova.** Epic and Sacral Elements in the Image of Enihan Baba ... 93
- Vesselka Toncheva.** Concepts of the “Another World” of the Bulgarian “Pomaks” from Teteven Region ... 96
- Rossitsa Bineva.** The Title “Yahou-baba”: Status and Place in Esnaf Hierarchy ... 100

FIRST SPRING PROCEEDINGS OF 'ONGAL' ASSOCIATION. ROUSSE, 1998

- Grigor Grigorov.** Mechanisms of Acculturation of Space (Observations on Villages of the Former Assenovgrad Okoliya (Assenovgrad Region) ... 107
- Rossen Malchev.** Socio-cultural Processes in the Region of Rila Monastery in the Middle Ages and Revival ... 126
- Konstantin Rangochev.** History and Historians. Text and Hypertext I ... 130
- Albena Yordanova.** Mythological Strata in a Folklore Record of Tsani Ginchev about the First Species of People (Part I: Giants) ... 134
- Vesselka Toncheva.** Folklore Ritual System of the Bulgarian "Pomaks" from Teteven Region: Islam and Christianity ... 137
- Georgi Koumanov.** Relationship of Elements of Spring Festivities from Chepino Region II ... 141
- Marin Iliev.** An Examination of a Thracian Rock Sanctuary in the Neighborhood of the village Senoklas, Madzharovo Region ... 146
- Metodi Binev.** A Newly Discovered Station on the Road 'Escus – Philippopolis' ... 150
- Nikolay Nenov.** Methods of Time Measuring during the Period of Military Service (Folklore Parallels) ... 154